

การพัฒนารูปแบบการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23*

The Development of Internal Quality Assurance Operation Model for
Schools under the Secondary Educational Service Area Office 23

อมรรัตน์ ไชยตะมาตย์

Amonrat Chaitamat

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

Sakon Nakhon Rajabhat University, Thailand.

Email: amonrat57421236117

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนารูปแบบการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนและตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 การวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือระยะที่ 1 การพัฒนารูปแบบ ดำเนินการโดย 1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) ร่างรูปแบบการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน 3) นำรูปแบบที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คนพิจารณา และระยะที่ 2 การตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบ กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานประกันคุณภาพในโรงเรียนและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 400 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อหา ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า

1. รูปแบบการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบคือ 1) ปัจจัยสนับสนุนความสำเร็จในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน

* Received February 5, 2019; Revised February 7, 2019, 2018; Accepted March 25, 2019.

30 วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์ ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน 2562)

โรงเรียน 2) ขอบข่ายการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน 3) กระบวนการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนและ 4) ผลลัพธ์ของการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน

2. รูปแบบการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 มีความเหมาะสมโดยรวมในระดับมาก เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ 1) ปัจจัยสนับสนุนความสำเร็จในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน 2) ขอบข่ายการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน 3) กระบวนการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน และ 4) ผลลัพธ์ของการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน

คำสำคัญ: การพัฒนารูปแบบ; การประกันคุณภาพภายใน; โรงเรียน

Abstract

This study aimed to develop an internal quality assurance operation model and to evaluate the appropriateness of the developed internal quality assurance operation model for schools under the Secondary Education Service Area Office 23. It was conducted in 2 phases. The development of the model was done in the first phase by 1) studying relevant concepts, theories and research papers; 2) drafting an internal quality assurance operation model and 3) receiving deliberation and comments of 5 experts on the draft model. The sample group consisted of 400 school directors, head teachers in internal quality assurance affairs and teachers under the Secondary Education Service Area Office 23 in the academic year B.E. 2561, selected with multi-stage random sampling. Data analysis was conducted with SPSS to determine the percentage, mean and standard deviation (SD). The findings are as follows:

1. The internal quality assurance operation model comprises 4 components, which are 1) supporting factor on the success of internal quality

assurance; 2) scope of internal quality assurance operation; 3) internal quality assurance operational process and 4) internal quality assurance operation result.

2. The overall appropriateness of the developed internal quality assurance operation model for schools under the Secondary Education Service Area Office 23 is at a high level Each component can be arranged from the highest to the lowest as follows: 1) supporting factors on the success of internal quality assurance, 2) scope of internal quality assurance operation, 3) internal quality assurance operational process, and 4) internal quality assurance operation result.

Keywords: Model; Operational Model; Internal Quality Assurance

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 และฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 ได้กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องดำเนินการเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน โดยได้กำหนดในหมวดที่ 6 มาตรฐาน 47 บรรทัดแรก ไว้ว่าให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับและวิธีการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา เพื่อรับรองการประกันคุณภาพภายนอก โรงเรียนทุกแห่งต้องนำสาระที่กล่าวไว้ไปสู่การปฏิบัติ ให้มีคุณภาพโดยกำหนดหน่วยงานที่ดูแลการจัดการศึกษาของโรงเรียน (วิชัย ต้นศิริ, 2553) กระทรวงศึกษาธิการได้ออกกฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2553 โดยยึดหลักการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 1) การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 2) การจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา 3) การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ 4) การดำเนินงานตามแผนพัฒนาสถานศึกษา 5) การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา 6) การประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานที่

32 วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์ ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน 2562)

กำหนด 7) การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีและ8) การพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง (ครุฑิต วงค์แต้ม, 2557)

จากการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 จำนวน 45 โรงเรียน โดยโรงเรียนจะต้องดำเนินการประกัน คุณภาพภายในโรงเรียนให้เป็นส่วนหนึ่งในการจัดการศึกษาและต้องมีการพัฒนาการดำเนินงาน การประกันคุณภาพภายในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการประเมินตนเองและตรวจสอบ ทบทวน ปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของตนเอง เพื่อให้โรงเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานที่ กำหนดและเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ปกครอง นักเรียนที่เข้ามาใช้บริการว่าสถานศึกษานั้น มีคุณภาพตามมาตรฐาน

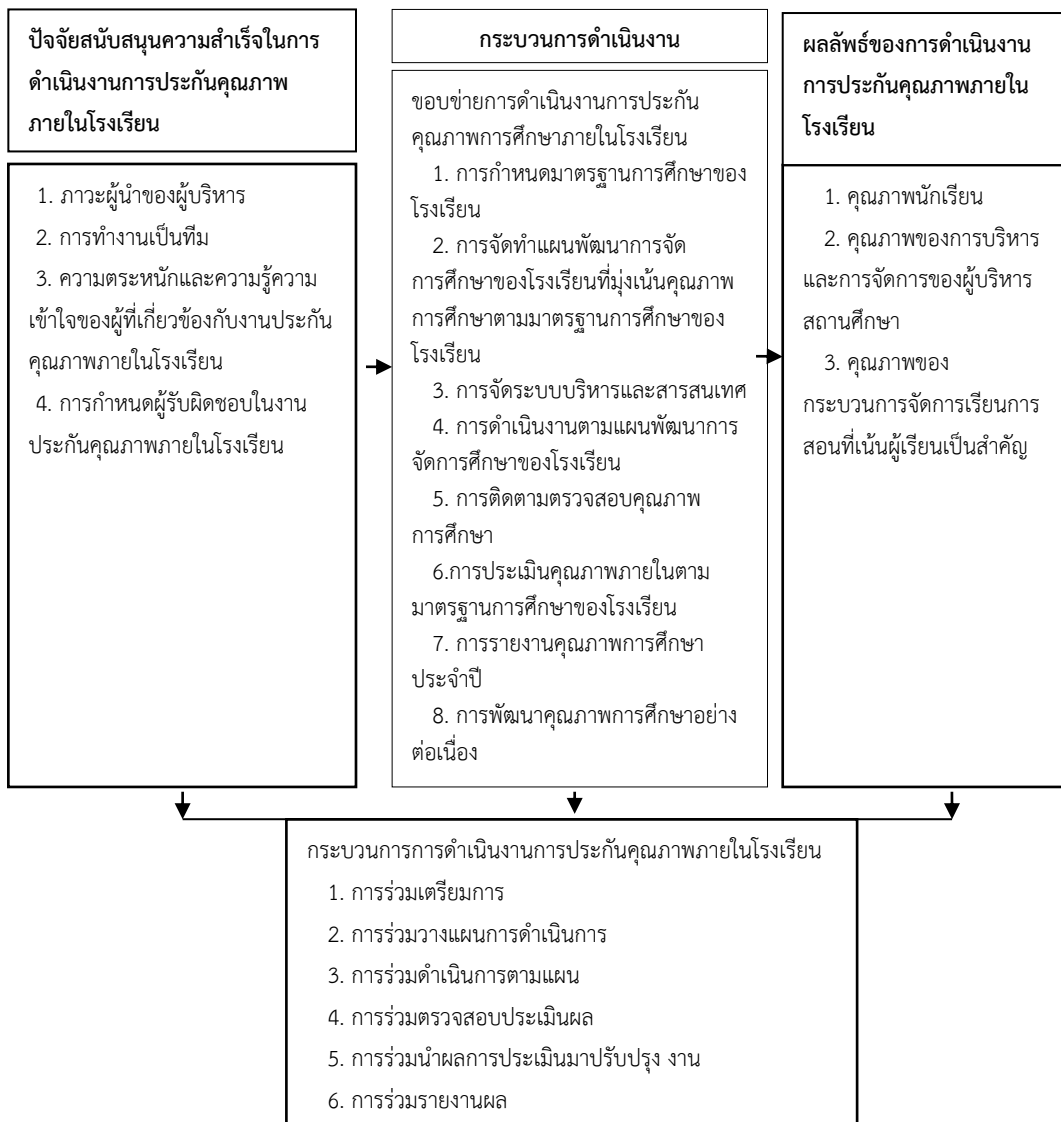
จากความสำเร็จและสภาพปัญหาดังกล่าวเห็นได้ว่าการไม่มีรูปแบบในการ ดำเนินงานการประกันคุณภาพที่ชัดเจนทำให้ครูไม่ตระหนักและไม่เห็นความสำคัญ ไม่ได้ให้ ความร่วมมือในการดำเนินงานเท่าที่ควรทำให้การประกันคุณภาพภายในโรงเรียนมีปัญหา ดังนั้น ถ้ามีรูปแบบการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนจะเกิดประโยชน์อย่างยิ่ง ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 23 ทั้งนี้เพื่อยกระดับการประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนให้สูงขึ้นและทำให้ครูทุกคนให้การดำเนินงานประกันคุณภาพความร่วมมือมากขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการบริหารและการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่องและ สถานศึกษาได้รับความเชื่อมั่นจากผู้ปกครอง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23
2. เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการดำเนินงานการประกันคุณภาพ ภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

กรอบแนวคิด

จากการสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน ศึกษาจากแนวคิดและผลการวิจัยของ (พันธิการณ จันทร์สว่าง, 2554; พัทธานันท์ทอร์ ยนต์ชัย, 2555; กิตติรัตน์ เบ้าลี, 2557; ครรชิตวงศ์แต่้ม, 2557; เอื้องฟ้า บัวชุม, 2557 และดำรงเกียรติ วันทา, 2559) สรุปองค์ประกอบของ ดังภาพประกอบ 1 ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิด

วิธีการดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การพัฒนารูปแบบการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ประกอบด้วย

1.วิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ องค์ประกอบการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน

2. กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาหาร่างรูปแบบการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน ให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา 5 ท่าน (ร้อยละ 80 ขึ้นไป)

ระยะที่ 2 การตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ประกอบด้วย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ปีการศึกษา 2561 จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 45 คน หัวหน้างานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน จำนวน 45 คน ครูผู้สอน จำนวน 2,207 คน รวมทั้งหมด จำนวน 2,297 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้ จำนวน 327 คนแต่เนื่องจากกลุ่มประชากรใหญ่ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน จาก 31 โรงเรียน โดยจำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 31 คน หัวหน้างานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน จำนวน 31 คนและครูผู้สอน จำนวน 338 คน โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนและครูผู้สอนเป็นแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) แบ่งเป็นตำแหน่งและขนาดของโรงเรียน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ โดยสร้างข้อคำถามในแต่ละองค์ประกอบตามรูปแบบการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน มีระดับค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .99

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม ดำเนินการดังนี้

1) แบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม ตำแหน่งและขนาดของโรงเรียน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

2) แบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

3) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบเพื่อปรับปรุงแก้ไข

4) นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ข้อคำถามมีค่าความสอดคล้อง อยู่ระหว่าง 0.80-1.00

5) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนและครูผู้สอนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน โดยค่าอำนาจจำแนกเท่ากับ 0.36-0.89 ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.99

6) นำผลการวิเคราะห์มาจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

ขอหนังสือราชการจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ไปยังกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนและครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

36 วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์ ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน 2562)

การส่งและเก็บข้อมูล ผู้วิจัยส่งและเก็บข้อมูลในบางส่วนด้วยตนเอง และบางส่วนผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ลงทะเบียน พร้อมแนบซองเปล่าติดดวงตราไปรษณียากร เพื่อส่งคืนผู้วิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 ฉบับ มาตรวจสอบและนำมาวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1.1 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ได้แก่

1.2.1 รูปแบบการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

1.2.2

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน โดยรวม

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. รูปแบบการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน ประกอบด้วย ภาวะผู้นำของผู้บริหาร การทำงานเป็นทีม ความตระหนักและความรู้ความเข้าใจของผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนและการกำหนดผู้รับผิดชอบในงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียน 2) ขอบข่ายการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนประกอบด้วย การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียน การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา การประเมิน

คุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีและการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง 3) กระบวนการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นตอนการเตรียมการ ขั้นตอนการวางแผนการดำเนินการ ขั้นตอนการร่วมดำเนินการตามแผน ขั้นตอนการร่วมตรวจสอบประเมินผล ขั้นตอนการร่วมนำผลการประเมินมาปรับปรุงงานและขั้นตอนการร่วมรายงานผลและ 4) ผลลัพธ์ของการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน ประกอบด้วย คุณภาพนักเรียน คุณภาพของการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาและคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน โดยรวม

ข้อ	องค์ประกอบในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน	ระดับความเหมาะสม		
		$\bar{X}$	SD	แปลผล
1.	ปัจจัยสนับสนุนความสำเร็จในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน	4.44	0.02	มาก
2.	ขอขยายการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน	4.42	0.04	มาก
3.	กระบวนการการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน	4.41	0.04	มาก
4.	ผลลัพธ์ของการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน	4.39	0.03	มาก
เฉลี่ยรวมทั้ง 4 องค์ประกอบ		4.42	0.02	มาก

จากตารางที่ 1 รูปแบบการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 มีความเหมาะสม โดยรวมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$, $SD = 0.02$) ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ 1) ปัจจัยสนับสนุนความสำเร็จในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน ($\bar{X} = 4.44$, $SD = 0.02$) 2) ขอขยายการ

38 วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์ ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน 2562)

ดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน ($\bar{X}$ = 4.42, SD = 0.04) 3) กระบวนการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน ($\bar{X}$ = 4.42, SD = 0.04) และ 4) ผลลัพธ์ของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน ($\bar{X}$ = 4.42, SD = 0.03)

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 สามารถอภิปรายผลตามความมุ่งหมายของการวิจัย ได้ดังนี้

1. รูปแบบการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1) ปัจจัยสนับสนุนความสำเร็จในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน ประกอบด้วย ภาวะผู้นำของผู้บริหาร การทำงานเป็นทีม ความตระหนักและความรู้ความเข้าใจของผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนและการกำหนดผู้รับผิดชอบในงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สอดคล้องกับผลการวิจัย (พัทธนันท์ทอร์ ยนต์ชัย, 2555) เรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2. ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่สนับสนุนความสำเร็จในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน ประกอบด้วย 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร 2) การทำงานเป็นทีม 3) ความตระหนักและความรู้ความเข้าใจ 4) การกำหนดผู้รับผิดชอบและ 5) การมีส่วนร่วมและการปรึกษาหารือกันกับผู้เกี่ยวข้องและสอดคล้องกับผลการวิจัย (ดำรงเกียรติวันทา, 2559) เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุบลราชธานีเขต 5 ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก โดยเรียงลำดับ คือ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร การเรียนรู้การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การมีส่วนร่วมของครูในโรงเรียนและเจตคติต่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

2) ขอบข่ายการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน ประกอบด้วย การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนที่มุ่งเน้น

คุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียน การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน การรายงานคุณภาพการศึกษา ประจำปีและการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับ (กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พุทธศักราช 2553)

3) กระบวนการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นการร่วมเตรียมการ ขั้นการร่วมวางแผนการดำเนินการ ขั้นการร่วมดำเนินการตามแผน ขั้นการร่วมตรวจสอบประเมินผล ขั้นการร่วมนำผลการประเมินมาปรับปรุงงานและขั้นการร่วมรายงานผล สอดคล้องกับผลการวิจัย (เอื้องฟ้า บัวชุม, 2557) เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 กล่าวว่า กระบวนการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนประกอบด้วย 1) ขั้นการร่วมเตรียมการ 2) ขั้นการร่วมวางแผนการดำเนินการ 3) ขั้นการร่วมดำเนินการตามแผน 4) ขั้นการร่วมตรวจสอบประเมินผล 5) ขั้นการร่วมนำผลการประเมินมาปรับปรุงงานและ 6) ขั้นการร่วมรายงานผลและผลการวิจัยของ(ภิญโญ จูสี, 2558) เรื่อง การพัฒนารูปแบบการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาประกอบด้วย วงจรคุณภาพ ประกอบด้วย 1) การวางแผน 2) การดำเนินงานตามแผนงาน 3) การตรวจสอบการติดตามประเมินผล

4) ผลลัพธ์ของการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน ประกอบด้วย คุณภาพนักเรียน คุณภาพของการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาและคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ (พันธิการณ์ จันทร์สว่าง, 2554) ได้ทำการวิจัยผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่ ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน มีการพัฒนาตามมาตรฐานในระดับดีมาก จุดเด่นด้านผู้เรียน คือ ผู้เรียนมีวินัย มีความรับผิดชอบ และปฏิบัติตามหลักธรรมทางศาสนา รู้คุณค่าและอนุรักษ์ทรัพยากรในท้องถิ่น เสียสละ รักการทำงาน ในด้านครู มีความรู้ ความเข้าใจเป้าหมายของการจัดการศึกษา และด้านผู้บริหาร มีภาวะความเป็นผู้นำ มีวิสัยทัศน์ เป็นผู้นำทางวิชาการ มีการบริหารอย่างเป็นระบบ และผลการศึกษา

40 วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์ ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน 2562)

เอกสารของ(สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2559) เรื่อง แนวทางการเขียนรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self – Assessment Report : SAR). พบว่า ผลลัพธ์ของการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน ประกอบด้วย 1) คุณภาพนักเรียน 2) คุณภาพของกระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา 3) คุณภาพของกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้เพราะโรงเรียนเป็นสถานที่รวมของคนจำนวนมากแต่ทุกคนต้องมีเป้าหมายอย่างเดียวกัน นั่นคือ การพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพ ดังนั้นการทำงานจึงต้องได้รับความร่วมมือจากทุกคน ทุกระดับ ถ้าผู้บริหารและครู ควรให้ทุกคนร่วมกันวางแผน ร่วมกันทำงาน ร่วมกันตรวจสอบและปรับปรุงการดำเนินงาน ถ้าทุกคนร่วมมือกันทำงานจะส่งผลให้การดำเนินงานการประกันคุณภาพในโรงเรียนบรรลุเป้าหมาย นั่นคือคุณภาพของนักเรียน คุณภาพของการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาและคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน

2. รูปแบบการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 มีความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่าทุกองค์ประกอบมีความเหมาะสมในระดับมาก เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ 1) ปัจจัยสนับสนุนความสำเร็จในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน 2) ขอบข่ายการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน 3) กระบวนการการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน และ 4) ผลลัพธ์ของการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน ทั้งนี้เพราะรูปแบบได้สร้างขึ้นตามหลักการวิชาการ มีการศึกษาเอกสารงานวิจัยและได้รับการตรวจจากผู้ทรงคุณวุฒิ นอกจากนี้ เมื่อนำไปให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาและหัวหน้างานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนและครูผู้สอน ซึ่งเกี่ยวข้องกับงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนโดยตรงพิจารณาต่างก็เห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่องรูปแบบการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 มีความเหมาะสมในระดับมาก ดังนั้น โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 จึงควรนำรูปแบบดังกล่าวไปปรับใช้ตามความเหมาะสมในบริบทโรงเรียนของตน

2. สำนักงานการศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ควรนำรูปแบบการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ไปขยายผลโดยชี้แจงทำความเข้าใจในการประชุมผู้บริหาร การอบรมครูหรือวางแผนแนวทางในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนอย่างเป็นรูปธรรม

3. จากผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบของรูปแบบที่พัฒนาขึ้นที่มีค่าน้อยที่สุดคือ ด้านผลลัพธ์ของการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน ดังนั้น ครูจะต้องพัฒนาตนเองด้วยการรับผิดชอบหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายและมีการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจและมีเจตคติที่ดีต่องานประกันคุณภาพภายในโรงเรียน นอกจากนี้ผู้บริหารต้องเป็นแกนนำในการทำงาน สนับสนุน ช่วยเหลือและสร้างความตระหนัก ความรู้ความเข้าใจให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียน โดยการประชุมชี้แจง การสนับสนุนให้ไปศึกษาดูงาน รวมถึงการจัดกิจกรรมอบรม จัดนิทรรศการ และทำหน้าที่ประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน เพื่อสร้างความเข้าใจ ทำให้ครูเห็นความสำคัญและมีความรู้สึกที่ดีต่องานประกันคุณภาพภายในโรงเรียน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. จากผลการวิจัยพบว่า ผลลัพธ์ด้านการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษามีคะแนนเฉลี่ยความเหมาะสมน้อยที่สุด ดังนั้นควรสร้างหลักสูตรเพื่อพัฒนาการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา

2. ควรนำองค์ประกอบในรูปแบบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ไปสร้างชุดฝึกอบรม เพื่อใช้ในการอบรมผู้บริหารหรือครูที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายใน เพื่อให้เกิดความตระหนักถึงความสำคัญของการประกันคุณภาพและนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงานประกันคุณภาพในโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง: References

กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2553*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

Ministry of Education. (2010). *Approaches in Internal Quality Assurance System Development in Compliance with the Ministerial Regulation on the System B.E. 2553*. Bangkok: The Agricultural Co-operative Federation of Thailand House Printing.

กลุ่มงานส่งเสริมพัฒนาระบบการประกันคุณภาพฯ กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2. (2557). *คู่มือการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พะเยา เขต 2*. สืบค้นเมื่อวันที่ 5 มกราคม 2562, เข้าถึงได้จาก <https://www.google.co.th/search>.

Internal Quality Assurance System Development Promotion Group, Education Management Supervision, Monitoring and Assessment Division, Phayao Primary Educational Service Area Office 2. (2014). *Basic Education Internal Quality Assessment Manual for Basic Education Level in Phayao Area 2*. Retrieved January 5, 2018. From <https://www.google.co.th/search>.

ครรชิต วงศ์แต้ม. (2557). *การพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โรงเรียนบ้านกุดแฮดพัฒนาราชวรผดุง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

Wongtam, K. (2014). *The Development of Internal Quality Assurance System for Bankudhadwattanaradpadung School, Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office 1*. Master of Education Thesis. Sakon Nakhon Rajabhat University.

- ดำรงเกียรติ วันทา. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุบลราชธานี เขต 5. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- Wanta, D. (2016). *Factors Affecting Internal Quality Assurance Operation in Small-sized Schools under Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office 5*. Master of Education Thesis. Ubon Ratchathani Rajabhat University.
- พันธิการณ จันทรสว่าง. (2554). ผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- Jansawang, P. (2011). *Results of Internal Quality Assurance Operation in Secondary Schools in Wangchin District, Phrae Province*. Master of Education Thesis. Chiang Mai University.
- พัทธานันท์ อร ยนต์ชัย. (2555). สภาพและปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- Yonchai, P. (2012). *Conditions and Problems of the Application of Internal Education Quality Assurance in Schools under Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office 2*. Master of Education Thesis. Sakon Nakhon Rajabhat University.
- ภิญโญ จูสี (2558). การพัฒนารูปแบบการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- Jusee, P. (2015). *Model Development of School Internal Quality Assurance Operation under Local Government Organization*. Doctor of Philosophy Thesis. Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage.

44 วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์ ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน 2562)

วิชัย ตันศิริ. (2553). *การปฏิรูปการเมืองไทย: มุมมองของการศึกษาเปรียบเทียบ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2.) กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Tansiri, W. (2010). *Thai Political Reformation: Views from a Comparative Study* (2nd ed.). Bangkok: Chulalongkorn University.

สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2559). *แนวทางการเขียนรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

Bureau of Educational Testing. (2016). *Approaches in Writing a Self-Assessment Report (SAR) of an Educational Institution*. Bangkok: National Office of Buddhism Printing House.

เอื้องฟ้า บัวชุม (2557). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

Buachum, A. (2014). *Factors Affecting the Internal Quality Assurance Operation in Schools under Secondary Educational Service Area Office 33*. Master of Education Thesis. Maha Sarakham RajabhatUniversity.

